

**Zorg- en
Veiligheidshuis**
Regio Utrecht

Jaarverslag 2023

Voor meer informatie bel of mail:
030 28 61 163
zvhu@utrecht.nl

Colofon

Geschreven door:
Team ZVHRU

Design en vormgeving:
DDK Utrecht

Voor meer informatie bel of mail:
030 28 61 163 | zvhru@utrecht.nl

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Terugblik	
2.1 Top X-aanpak	5
2.1.1 Top X Oost	6
2.1.2 Top X West	7
2.1.3 Top X Stad Utrecht	8
2.2 Top X Onbegrepen gedrag met gevaarsrisico	10
2.3 Levensloopaanpak	11
2.4 Multidisciplinaire aanpak MDA++	11
2.5 Radicalisering en extremisme	14
2.6 Advies- en consultatiefunctie	15
2.7 Schakelpunt onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico	15
3. Ontwikkelingen & vooruitblik	16
3.1 Governance verstevigd	16
3.2 Doorontwikkelingsplan 2021-2024	17
3.2.1 Betrekken client	17
3.2.2 Procesregie en casushouderschap	17
3.2.3 Herijking werkafspraken	17
3.2.4 Registratie in PGAX	17
3.3 Regionale en landelijke ontwikkelingen	18
3.4 Vooruitblik	19
4. Onze partners	20

1

Inleiding

Sommige problemen van burgers zijn zo complex dat het nodig is om met meerdere organisaties samen te werken om tot een oplossing of doorbraak te komen. Dit gebeurt binnen het samenwerkingsverband van het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht (ZVHRU). Het ZVHRU is een netwerkorganisatie waar justitie-, zorg- en gemeentepartners samenwerken aan de veiligheid voor alle burgers en aan het terugdringen van criminaliteit, (ernstige) overlast en/ of maatschappelijke uitval. Het Zorg- en Veiligheidshuis biedt procesregie en maatwerk in de meest complexe domein overstijgende casuïstiek. Daarbij wordt met de betrokken partners – en met de betrokken persoon – gewerkt aan een leven met minder problematiek en minder risico op terugval in crimineel of (ernstig) overlastgevend gedrag. Dit is niet eenvoudig, de praktijk is weerbarstig en vraagt veel van de samenwerking tussen partners en de verschillende (financiële) belangen die hier ook een rol spelen.

Het ZVHRU heeft voor de verschillende type problematiek ook verschillende aanpakken:

- **Top X aanpak**
Voor personen met meerdere strafbare feiten in combinatie met problemen op verschillende leefgebieden zoals schulden, psychische problemen, dakloosheid of verslaving.
- **Top X aanpak onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico**
Voor personen die vanwege hun psychische problematiek een (veiligheids)risico voor zichzelf of de omgeving vormen en die hierdoor in aanraking (dreigen te) komen met justitie.

- **Levensloopaanpak**

De Levensloopaanpak is voor mensen met gevaarlijk gedrag richting anderen, of hoog risico daarop, én langdurige, terugkerende moeilijk beheersbare problematiek. Daarnaast is er kans op herhaling van het gevaarlijke gedrag. Deze mensen hebben structurerende behandeling, begrenzing en begeleiding nodig. De levensloopaanbieder en de gemeente hebben hierin onder regie van het ZVHRU een belangrijke rol.

- **Multidisciplinaire aanpak ++**

Voor slachtoffers (en daders) van ernstig en stelselmatig geweld binnen de huiselijke kring richt de Multidisciplinaire aanpak ++ zich op het doorbreken van hardnekkige patronen om een duurzame veilige(re) situatie te creëren.

- **Radicalisering en extremisme**

Voor personen die radicaliseren of geradicaliseerd zijn en daarbij bereid zijn geweld te (willen) gebruiken, is de aanpak Radicalisering en extremisme.

Naast regievoeren op deze complexe casuïstiek functioneert het ZVHRU ook als **expertisecentrum** voor multidisciplinaire zorg- en veiligheidsproblematiek en **vraagbaak** voor ketenpartners en professionals. En signaleren we relevante trends en ontwikkelingen om bestuurders en sleutelpartners strategisch te **adviseren**.

In dit jaarverslag blikken we per aanpak terug en kijken we ook vooruit.

2

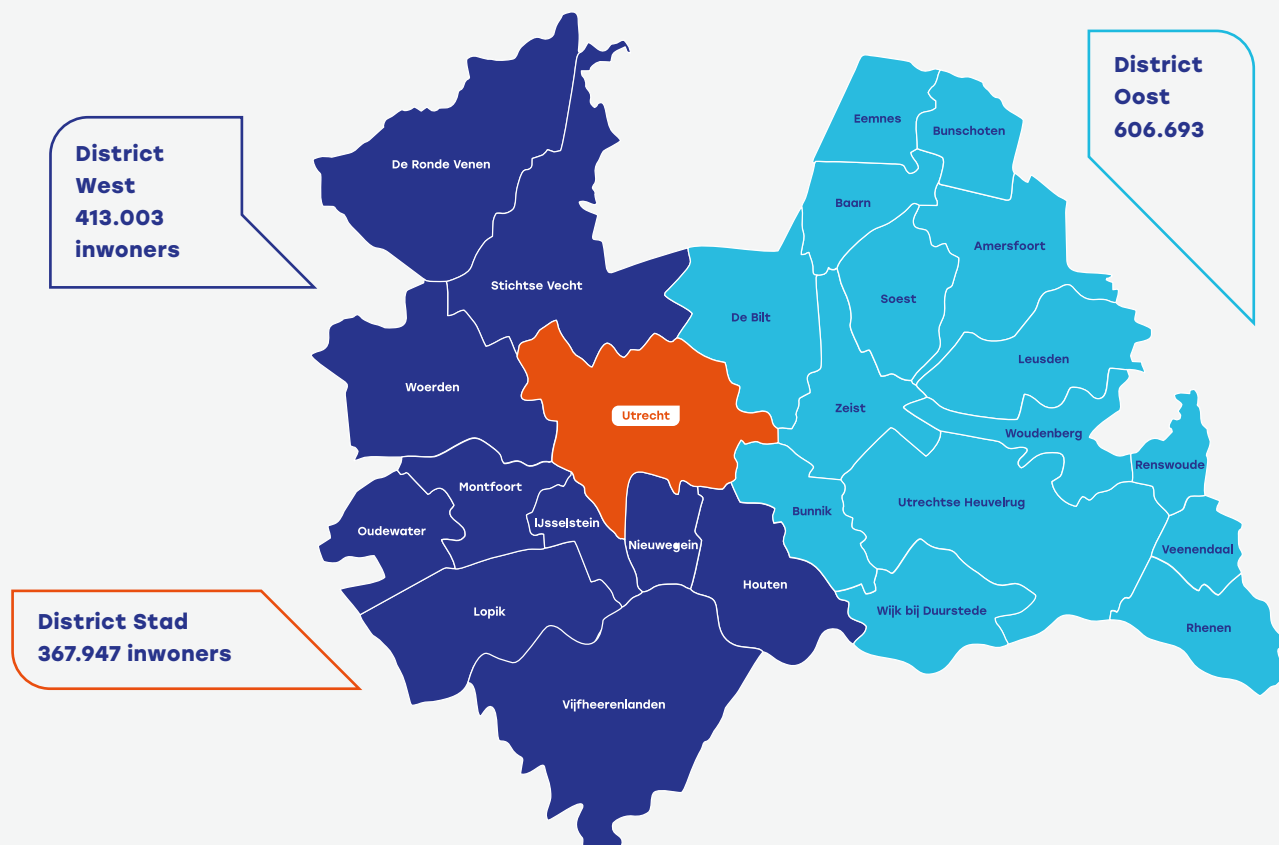
Terugblik

2.1 Top X-aanpak

In alle drie de districten loopt een Top X-aanpak voor personen met meerdere strafbare feiten in combinatie met problemen op verschillende

leefgebieden zoals schulden, psychische problemen, dakloosheid of verslaving. Het ZVHRU bedient alle 26 gemeenten op maat.

Verdeling districten en inwoners per district

2.1.1 Top X Oost

De vijftien gemeenten in district Oost hebben bijna allemaal Top X-casus lopen in het ZVHRU. De gemeentelijke vertegenwoordigers die aan tafel zitten bij Top X Oost hebben korte lijnen en schalen op vanuit de lokale PGA-aanpak. Ook het afschalen naar de lokale PGA-aanpak verloopt goed. Alleen in Eemnes en Bunnik wordt er niet gewerkt met een gemeentelijke vertegenwoordiger. Dan is er contact met de OOV-medewerker. De caseload voor Top X Oost is de afgelopen jaren stabiel en ligt steeds rond de 100 personen die in regie zijn.

De totale caseload voor Top X Oost is de afgelopen jaren stabiel en ligt steeds rond de 100 personen. Gezien deze caseload is vanaf mei 2023 een extra procesregisseur ingezet op de Top X Oost. Binnen de Top X Oost is in 2023 is binnen de doelgroep veel diversiteit, afgelopen jaar is indien wenselijk steeds vaker expertise aan tafel gevraagd vanuit

1 januari 2023:
74 personen in regie*

Er zijn gedurende het jaar **26 personen ingestroomd**

Op 31 december 2023 waren er **65 personen in regie**

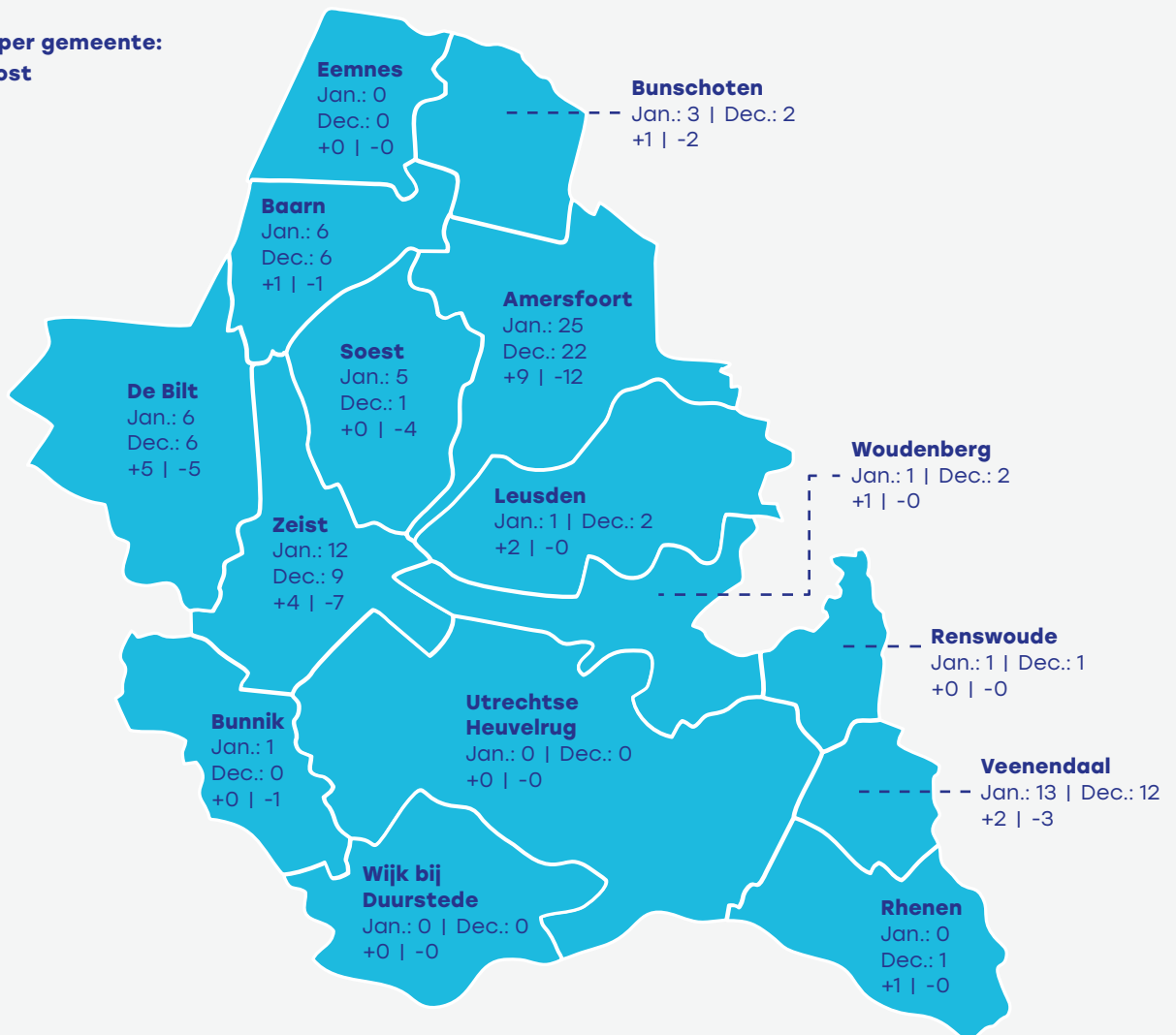
Er zijn gedurende het jaar **35 personen afgesloten/afgeschaald**

Dit betekent een totale caseload voor **Oost in 2023 van 100 personen**

* Er is in 2022 helaas een dubbeltelling geweest van 17 personen na een correctie.

onbegrepen gedrag (OGG) / levensloopaanpak en huiselijk geweld en kindermishandeling (MDA++). Vanuit MDA++ is bij een zestal zaken in Oost expertise op staking ingezet.

Verdeling per gemeente: district Oost

Start Top X Jeugd Oost

Tijdens de jaarlijkse evaluatie eind 2022 kwam naar voren dat partners graag extra willen inzetten op jeugdige personen (tot 23 jaar waar een gecertificeerde instelling (SAVE, WSS of LJ&R) bij betrokken is). In januari 2023 is de Top X Jeugd in Oost gestart. In dit overleg sluiten professionals aan met expertise Jeugd, hieronder de jeugdspecialist van het Openbaar Ministerie en het jeugdinterventieteam van de gemeente Amersfoort. Ook de Waag sluit hierbij aan. In 2023 wordt duidelijk dat klinische verslavingszorg en beschermde plekken voor jeugdigen onvoldoende voorhanden zijn. Ook voor jeugd gelden wachtlijsten binnen de GGZ. Voor de zware problematiek binnen deze doelgroep is de ambulante inzet niet altijd toereikend.

In 2024 bekijken we op welke manier de GGZ aangehaakt kan blijven en op welke manier klinische verslavingszorg beter beschikbaar kan worden gemaakt. Daarnaast onderzoeken we of een 'brede triage jeugd' in geval van verdenking HIC-feiten meerwaarde kan hebben.

2.1.2 Top X West

Ook in West loopt de Top X aanpak in de meeste gemeenten. De tien gemeenten werken met twee vaste gemeentelijke vertegenwoordigers die aan tafel zitten bij Top X West. Deze gemeentelijke vertegenwoordigers hebben ook een belangrijke rol in de lokale PGA-aanpak. Op die manier zijn er korte lijnen om waar het nodig is op te schalen en waar het kan af te schalen.

1 januari 2023:
36 personen in regie

Er zijn gedurende het jaar **11 personen ingestroomd**

Op 31 december 2023 waren er
32 personen in regie

Er zijn gedurende het jaar **15 personen afgesloten/afgeschaald**

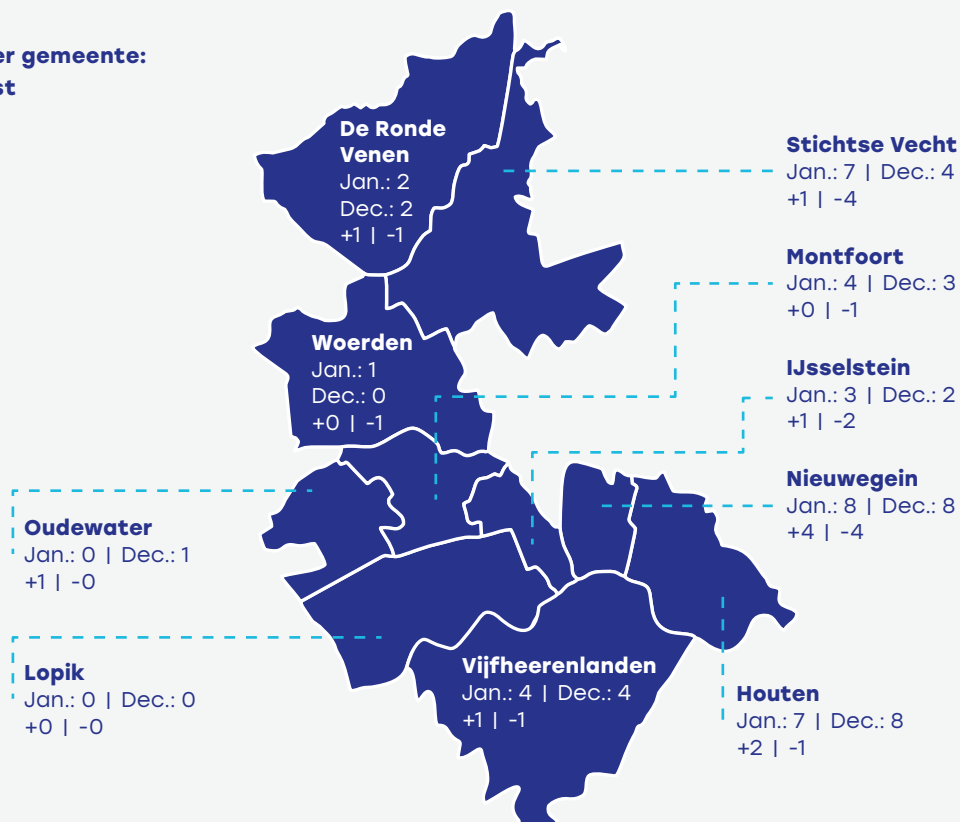
Dit betekent een totale caseload voor West in 2023 van **47 personen**

De caseload voor Top X West daalt de afgelopen twee jaar licht. Dit heeft er deels mee te maken dat ook in 2023 een vijftal langlopende aanpakken is afgesloten. De caseload lag aan het eind van 2023 lager dan gemiddeld, namelijk op 32 zaken.

Tabel Doorlooptijden Top X West

Status	< 1 jaar	1-2 jaar	2-4 jaar	> 4 jaar	Totaal
Afgesloten in 2020	1	2	5	5	13
Afgesloten in 2021	1	6	3	4	14
Afgesloten in 2022	2	3	4	8	17
Afgesloten in 2023	2	4	4	5	15

Verdeling per gemeente: district West

2.1.3 Top X Stad Utrecht

Voor Utrecht Stad zijn meerdere Top X aanpakken, één specifiek voor Jeugd (tot 20 jaar), één specifiek voor Volwassenen en één specifiek voor doorgroeiers binnen Zuid. De aanpakken voor stad Utrecht richten zich op een jongere doelgroep in principe tot 27 jaar. Afgelopen jaar zijn via een pilot specifieke selectiecriteria aangebracht om de focus op drugsriminaliteit handen en voeten te geven.

Top X - Jeugd

* 2 personen zijn overgedragen vanuit Top Zuid

De jongste persoon die in de aanpak is ingestroomd bij Jeugd was bij start 14 jaar. Binnen deze jongere doelgroep is onder andere te zien dat zij betrokken zijn bij het plegen van plofkraak in Duitsland en zich bezig houden met drugsriminaliteit waaronder het uithalen van drugs in containers van Rotterdam. Ook is een toename van straatrovers te zien.

Top X - Volwassenen

* 1 persoon is overgedragen vanuit Top Zuid

Ontwikkeling afgelopen jaren

Jaar	Openstaand op 1 januari	Aantal geopend	Aantal afgesloten	Openstaand tot 31 december	Caseload
2020	89	33	22	99	122
2021	99	29	23	106	128
2022	106	23	43	86 ¹	129
2023	81	23	43	61	104

¹ In 2022 is een aantal personen per abuis dubbel geteld, dit is gecorrigeerd in 2023

Binnen Top X Utrecht Stad is de totale caseload eind 2023 aanzienlijk lager dan voorgaande jaren. Met name bij Top X Volwassenen is de instroom laag geweest. Opvallend is dat voornamelijk politie nieuwe personen aanmeldt. In 2022 zijn voor Top X Volwassenen vijf casussen afgesloten die langer dan drie jaar in de aanpak zaten.

Yous is een man woonachtig in Utrecht. Zijn vrouw en drie kinderen zijn onlangs verhuisd, omdat het niet goed met hem gaat. Hij heeft nu geen contact met zijn kinderen. De politie komt op de lijn bij het ZVHRU, omdat hij in korte tijd meer dan twintig delicten pleegt (van straatroof tot diefstal) en omdat er zorgen zijn over zijn verslaving. Hij moet binnenkort zijn huurwoning verlaten. Yous is tien jaar niet in beeld geweest en verbleef op passende woonplekken. Er is nu nog een reclasseringstoezicht bij Inforsa, maar er zijn geen andere organisaties betrokken. Binnen de Top X aanpak is het gelukt om alle delicten samen te voegen en een opname in een forensische verslavingskliniek via de rechter op te laten leggen. Dit in plaats van afstraffen.

Yous verblijft hier nu. Ook is vanuit de aanpak geholpen bij de ontruiming van zijn woning om olopemde schulden te voorkomen. Zijn familie heeft de spullen van (emotionele) waarde opgehaald. Zeven maanden na start van de Top X-aanpak, heeft de procesregisseur Yous in de kliniek persoonlijk geïnformeerd dat de Top X aanpak stopt, omdat het goed met hem gaat. Hij was erg blij met alle geboden hulp en sloot het gesprek af met een knuffel.

Casus voorbeeld van Yous

Top X - Zuid (Utrecht: Hoograven, Rivierenwijk en Kanaleneiland)

* Twee personen zijn overgedragen naar Top X - Jeugd en één persoon naar Top X - Volwassenen.

Top Zuid is in 2020 als vernieuwende, intensieve aanpak op drugscriminaliteit gestart in Utrecht-Zuid vanuit de BOTO² middelen. Een 'dedicated' team heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt voor in totaal 19 doorgroeiërs. Deze BOTO²-middelen zijn in 2023 gestopt en de komst van de Preventie met Gezag-middelen en de uitvoering van het daarbij behorende plan 'Grenzen Stellen, Perspectief bieden' is aanleiding geweest om deze aanpak in Zuid te evalueren. Deze evaluatie heeft geleid tot het stopzetten van de overlegtafel Top Zuid. De geringe te meten meerwaarde van deze intensieve aanpak tegenover de (relatief) grote inzet van partners waren hiervoor de belangrijkste redenen. Ook de doorontwikkeling van de andere Top X aanpakken speelde hierbij een rol. Drie personen uit Top Zuid zijn uiteindelijk overgedragen, de overige personen waren in de loop van 2023 al afgeschaald of afgesloten.

De Top Zuid kenmerkt zich door een sterke focus op personen in de wijk in combinatie met outreachende en intensieve begeleiding van de PGA-experts en jongerenwerker. Partners aan tafel konden gezien de relatief lage caseload informatie delen en snel schakelen met elkaar.

De Top Zuid aanpak levert ook een aantal waardevolle lessen op: een heldere methodiek van de werkwijze is nodig om gestructureerd te werken. Duidelijke sturing en regievoering is nodig bij de uitvoering van het plan van aanpak. Ook goede registratie en monitoring is van belang om de effectiviteit van de werkwijze te kunnen laten zien.

2 BOTO² staat voor 'Breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit'

2.2 Top X Onbegrepen gedrag met gevaarsrisico

Personen met onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico heeft veel aandacht. Vanuit de POK¹-middelen is voor de Zorg- en Veiligheidshuizen extra geld beschikbaar gesteld om hier structureel op te kunnen investeren. Ook binnen het ZVHRU is duidelijk dat deze aanpak nodig is en blijft.

Sinds de start in 2018 blijft het aantal aanmeldingen stijgen: 34 (2020), 47 (2021), 54 (2022) en dit jaar 55 personen in de aanpak. Binnen de Top X OGG is het ZVHRU relatief korter betrokken dan bij de andere aanpakken. De Top X OGG is gericht op de-escaleren bij (acute) dreigende gevaarsrisico's. Er is vaak sprake van maatschappelijke en bestuurlijke druk om de gevaarsrisico's beheersbaar te krijgen. Dat vraagt om begrip van betrokken partijen over elkaars mogelijkheden, maar ook over elkaars onmogelijkheden. Het ZVHRU verbindt beide werelden in deze hectiek.

Het afgelopen jaar zien we veel verschillende casuïstiek binnen de Top X OGG, de 'verward gevaarlijken', maar ook complotdenkers en dreiging van hoogwaardigheidsbekleders gecombineerd met psychische en verslavingsproblematiek nam toe. De alertheid voor deze diverse groep is groot. De aanmeldingen komen afgelopen jaar voornamelijk van de reguliere en de forensische zorg, reclassering, politie en het Openbaar Ministerie.

Bij negen personen werd met de betrokken partners in de triagefase besloten een persoon niet in de aanpak op te nemen, bijvoorbeeld omdat niet aan alle criteria werd voldaan. Dit ging om vijf personen uit stad Utrecht en vier personen uit de regio (Wijk bij Duurstede, Nieuwegein (2x) en IJsselstein).

Doorlooptijden afgesloten casussen Top X OGG

Status	0-6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-4 jaar	Langer dan 4 jaar	Totaal
Afgesloten in 2020	2	4	5	1	0	12
Afgesloten in 2021	1	4	6	1	0	12
Afgesloten in 2022	5	8	6	4	0	23
Afgesloten in 2023	8	5	11	6	0	30

1 januari 2023:
31 personen in regie

Er zijn gedurende het jaar **24 personen ingestroomd**

Op 31 december 2023 waren er **25 personen in regie**

Er zijn gedurende het jaar **30 personen afgesloten/afgeschaald**

Dit betekent een totale caseload voor **OGG in 2023 van 55 personen**

De Top X OGG bedient de gehele regio Utrecht. Van de 55 personen die in regie waren afgelopen jaar kwamen 44 personen uit Utrecht Stad, zeven personen uit Oost² en vier personen uit West³.

'Ik ben niet gevaarlijk hoor, er ging alleen even iets mis!'

Je zult maar een strafbaar feit plegen vanuit een psychotisch toestandsbeeld waarbij je iets doet waarvoor je opgepakt wordt, en waar ook een locatie volledig ontruimd moet worden. Er is schrik in de stad. Je bent ineens in beeld en wilt eigenlijk alleen maar de wijde wereld in met je boot. Ondertussen verblijf je gedwongen in een GGZ-kliniek. In je slimmigheid zet je het soms op een lopen en kom je ineens aan met een boot aan de andere kant van het land. Daar melden zich verontruste mensen bij de politie. De politie schakelt met het ZVHRU en zo kunnen we de zorg inzetten die je nodig hebt. Het lukt de keten dit te doen. Jij die je verbaast, verbaast over wat we doen. Je wilt in verbinding zijn. Voor even en dan als je psychiatrisch beeld weer is opgeklaard, verdwijnt je weer met je boot richting de horizon, de vrije wereld in! We hebben je mogen ontmoeten en dat is bijzonder!

Casus voorbeeld Botenman

1 Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen
2 Amersfoort (2x), Baarn, Bunschoten, de Bilt (2x) en Zeist
3 Houten 2x, Nieuwegein en Woerden

2.3 Levensloopaanpak

Na een kortdurende pilot in de regio Utrecht in 2019, is in het voorjaar van 2021 opnieuw gestart met het vormgeven van de Levensloopaanpak. Parallel aan de start werd afgesproken om een landelijke lobby te voeren om de benodigde financiële randvoorwaarden voor het ZVH, de gemeenten en de zorgaanbieders die de Levensloopfunctie te organiseren. Met de (tijdelijke) financiering werd vanaf het najaar van 2022 weer gestart met het opnieuw includeren aan de hand van een gezamenlijk opgestelde werkwijze.

In 2023 zijn in totaal twaalf personen in de aanpak geïncludeerd en vier personen zijn uitgestroomd. Van deze vier personen is één persoon overleden, twee personen kregen een TBS-maatregel opgelegd en één persoon is overgedragen naar een andere regio. Ook de Levensloopaanpak bedient de gehele regio. Van de totale caseload in 2023 kwamen 21 personen uit district Utrecht Stad, acht personen uit district Oost en drie personen uit district West.

Het afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in een stevigere structuur van de aanpak. Er zijn voor alle personen in de levensloopaanpak trajectplannen opgesteld of herijkt. Wat heel duidelijk is, is dat deze doelgroep duurzame plekken nodig heeft om de uitgewerkte scenario's goed te kunnen uitvoeren. Die zijn helaas vaak niet voorhanden of niet passend voor deze personen. Er gaat veel tijd en afstemming zitten om gezamenlijk een alternatieve danwel tijdelijke oplossing te vinden. Komend jaar werken we zo veel mogelijk conform het landelijk vastgestelde 'ideale werkproces'. Dit staat of valt met het structureel borgen van de voorsnog tijdelijke financiering van de levensloop coördinatie.

2.4 Multidisciplinaire aanpak MDA++

De werkwijze van MDA++ wijkt enigszins af van de reguliere werkwijze binnen het ZVHRU. De aanpak start met een grondige analyse op de problematiek door een team van experts (het consultatieteam). Na de aftrap in het consultatieteam, start een zogenaamd Interventieteam. In dit team nemen alleen professionals deel die direct betrokken zijn bij het gezin. Dit zorgt voor korte(re) lijnen. De intensiteit van de overleggen van het Interventieteam is op maat, als er een hoge mate van onveiligheid is, overlegt het team vaker. Als de directe veiligheid verbetert, wordt de frequentie lager.

* Een systeem behelst één of meerdere gezinnen. Dit betekent dat er veel mensen (zowel volwassenen als kinderen) bij betrokken zijn. In 2023 waren er in het totaal **398 personen** betrokken bij de trajecten MDA++.

Ervaringsdeskundigheid

In 2023 sluit bij het consultatieteam een ervaringsdeskundige aan op het gebied van huiselijk geweld, kindermishandeling of seksueel geweld. De ervaringen hiermee zijn positief, de ervaringsdeskundigen voegen andere perspectieven toe, dit leidt tot een waardevolle aanvulling in de analyse en helpt de professionals ook met het bepalen van de juiste inzet op systemen. Er is in 2023 in totaal 23 keer een ervaringsdeskundige aangesloten bij een interventieteam MDA++ en 18 keer bij een consultatieteam MDA++.

Client aan tafel

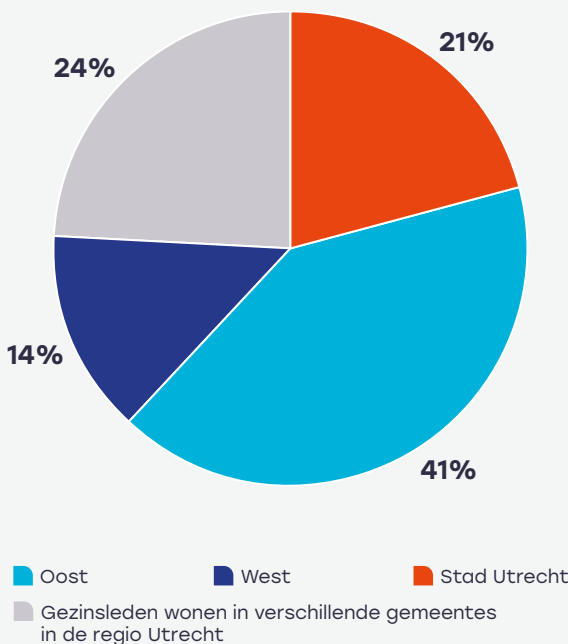
Ook het clientperspectief speelt een belangrijke rol bij MDA++. Indien mogelijk en wenselijk sluiten cliënten aan. In 2023 zijn in totaal **113** cliënten aangeschoven bij een overleg van een interventieteam MDA++.

“Ik ben blij dat er iemand naar ons luistert en meeneemt wat we zelf willen.”

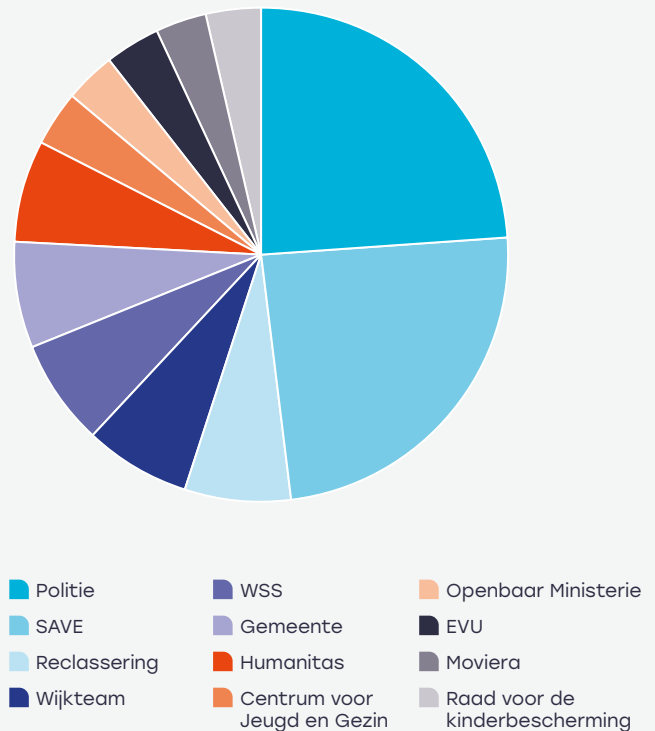
Een stel (zonder kinderen) wil ondanks het huiselijk geweld bij elkaar blijven. Door het gesprek met z'n allen te voeren, is ingezoomd op wat haalbaar is binnen hun wensen. Hulpverlening van De Waag en begeleiding van Stadsteam Backup is ingezet, omdat één van hen niet officieel op het adres woonde. Ze werden gemotiveerder en pakten hun eigen verantwoordelijkheid.

Casus MDA++

Tabel Percentage casuïstiek per district

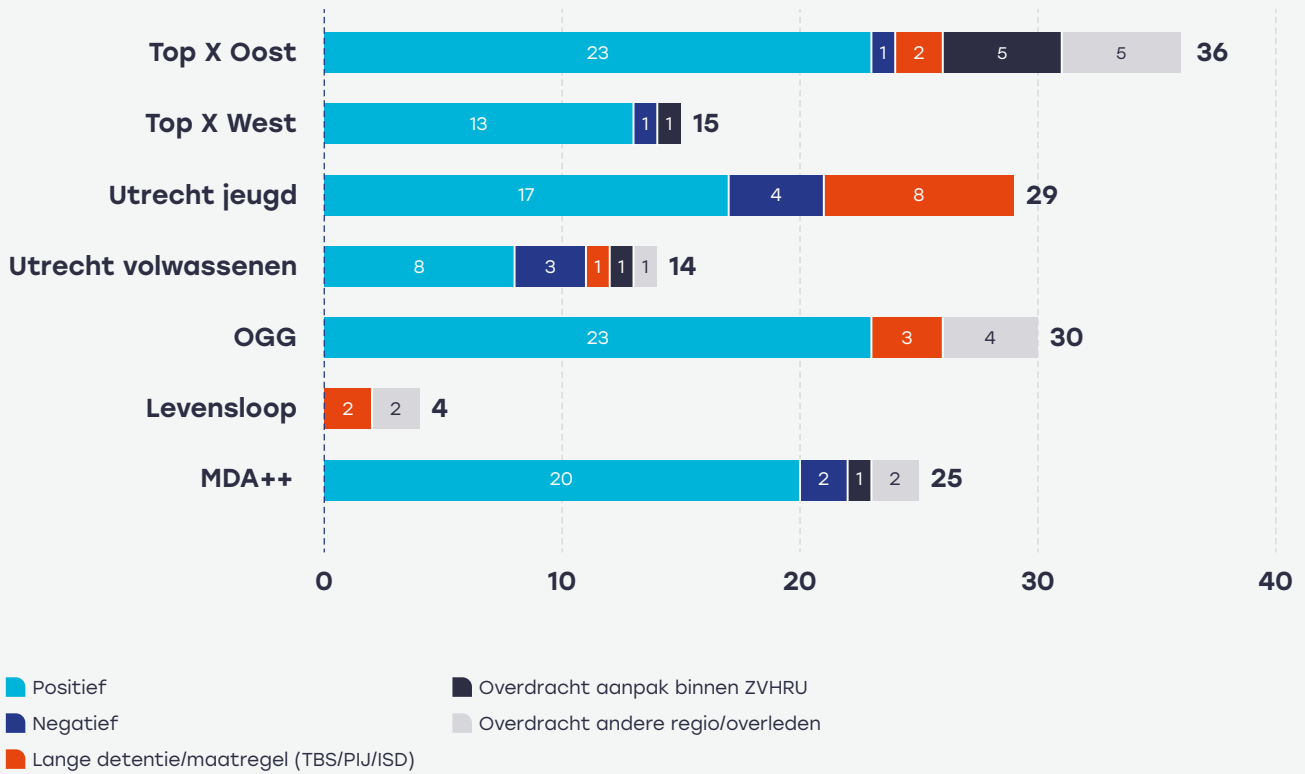
Tabel Aanmeldende organisatie

MDA++ is een regionale aanpak. De casuïstiek binnen MDA++ was in 2022 binnen de drie districten bijna evenredig verdeeld. In 2023 is dat verschoven naar meer casuïstiek in district Oost. Vanuit de gemeentes in West zijn minder meldingen geweest voor MDA++.

Er zijn steeds meer convenantpartners die het ZVHRU weten te vinden om nieuwe MDA++-casussen aan te melden. Hier is in 2023 een duidelijke verschuiving te zien ten op zichte van voorgaande jaren. Politie en SAVE hebben het vaakst aangemeld in 2023. Dat is anders dan voorgaande jaren toen Veilig Thuis, naast SAVE en WSG, vooral veel aanmeldde.

Uitstroom per aanpak

Per aanpak is de uitstroom inzichtelijk gemaakt. Dit is ingedeeld in een aantal categorieën: positief, negatief, lange detentie/ maatregel (TBS/ PIJ/ ISD), overdracht binnen het ZVHRU of naar een andere regio, of als een persoon overleden is. Het overgrote deel van de uitstroom is positief. Van belang hierbij is te vermelden dat positief in deze context van complexe casuïstiek geplaatst moet worden. Dit betekent bijvoorbeeld dat een persoon bijvoorbeeld langer dan een jaar geen justitiële contacten heeft

gehad (geen recidive) en / of voldoende vooruitgang heeft gemaakt op de verschillende leefgebieden (zoals dagbesteding, werk, huisvesting, schulden en/ of verslaving). De partners die na uitstroom betrokken blijven, gaan hier mee verder om deze vooruitgang vast te houden (bijvoorbeeld in de lokale persoonsgerichte aanpak). Bij de doelgroep van de Top X OGG zijn de acute zorgen voldoende gestabiliseerd en kunnen betrokken partners hierin samen verder zonder procesregie vanuit het ZVHRU.

2.5 Radicalisering en extremisme

Voor personen die radicaliseren of geradicaliseerd zijn en daarbij bereid zijn geweld te (willen) gebruiken, is de aanpak Radicalisering en extremisme. Deze vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Er wordt gewerkt onder een apart convenant vastgesteld tussen gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en de Reclassering. Het ZVHRU heeft hierin de rol van 'uitvoerder' en faciliteert het casusoverleg en vervult de rol van technisch voorzitter. De overleggen voor Regio Oost en West vinden 1 x per zes weken plaats. Voor Stad Utrecht geldt dat dit om de week is.

District Oost

In de regio Oost zijn er eind 2023 totaal **13** lopende casussen, waarvan er zes gericht op jihadisme (waarvan ook uitreizigers en terugkeerders), vier soevereinen/anti-overheid, twee rechts-extremisme en één links activisme. Daarnaast zijn er in 2023 vier casussen in de radicaliseringsaanpak geweest die ook in hetzelfde jaar zijn afgeschaald. Eén is overgedragen naar het Zorg- en Veiligheidshuis Twente en één naar Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. De totale caseload in 2023 in Oost was **19** casussen.

Naast de casusoverleggen vindt er één keer per kwartaal een overleg plaats waar met elkaar trends en ontwikkelingen in de regio worden besproken en geduid. Zo zijn de thema's soevereinen, anti institutioneel en complotdenkers aan bod gekomen. Ook nieuwe Dreigingsbeelden komen hier terug. In deze regio valt bijvoorbeeld op dat er antisemitische posters en stickers geplakt worden. De achtergronden hiervan worden gezamenlijk onderzocht.

District West

Gezien het lage aantal radicaliseringscasussen in West is eind 2022 een fenomeenanalyse uitgevoerd door onderzoeksbureau Radar om beter zicht te krijgen op de radicaliseringssignalen in district West. In januari 2023 is een startbijeenkomst georganiseerd met alle betrokken gemeenten uit West en zijn de adviezen uit het Radar onderzoek besproken. Dit heeft ertoe geleid dat gezamenlijk afspraken zijn gemaakt hoe het casusoverleg met elkaar vorm te geven. Daarnaast is ook hier elk kwartaal een overleg om gemeenten bij te praten over trends en ontwikkelingen. Bij het kwartaaloverleg zijn alle gemeenten aanwezig (ook waar op dat moment geen lopende casuïstiek is). Hiermee hebben we concreet invulling gegeven aan de adviezen van Radar om een structureel casusoverleg in te richten, elkaar in de regio regelmatig op inhoud te ontmoeten en kennis te delen op nieuwe thema's. Dit alles heeft geleid tot een toename in aanmeldingen. In de Regio West zijn er eind 2023 totaal zeven lopende casussen waarvan twee vanuit het jihadisme, twee rechts-extremisten en drie soeverein/anti-institutioneel. Er zijn vier casussen in 2023 afgesloten waarvan de meerderheid anti-institutioneel. De totale caseload in 2023 in West was **11** casussen.

Stad Utrecht

Voor Stad Utrecht geldt dat er in 2023 totaal 139 signalen bij de gemeente zijn ontvangen. Dit is een lichte toename. In deze signalen zien we een toename in het anti-overheiddenkens. In totaal zijn 31 casussen in een aanpak opgenomen. Vier casussen zijn in 2023 afgesloten en twee zijn overgedragen naar een andere gemeente. Het overgrote deel van de casuïstiek is gericht op jihadisme.

2.6 Advies- en consultatiefunctie

Vanuit de vraagbaakfunctie van het ZVHRU kunnen procesregisseurs benaderd worden voor advies of consult. Ook in 2023 zijn de procesregisseurs regelmatig benaderd. Dit varieerde van vragen over een mogelijke dreiging (na detentie of TBS) en hoe te handelen, zorgen over (verwarde of minderjarige) personen, onveiligheid en onrust rondom een pand voor statushouders tot vragen over een persoon die stalking gedrag vertoont en nog niet in aanmerking komt voor een aanpak binnen het ZVHRU.

De procesregisseur heeft afhankelijk van de vraag partijen aan elkaar verbonden, meegedacht op inhoud of op het proces en is soms aangehaakt bij een aantal overleggen. De tijdsinvestering per advies of consult wisselde hiermee ook, soms was een aantal telefoontjes voldoende, in andere gevallen sloot de procesregisseur aan bij meerder overleggen.

De expertisefunctie van het ZVHRU houdt ook in dat we investeren in de partners op thema's en onderwerpen op het snijvlak van veiligheid en zorg. In 2023 hebben we in juni een Netwerkmiddag georganiseerd waar 120 deelnemers uit de regio aan deelnamen. Hierbij stond leren en leren kennen centraal. Na workshops over trauma, complottheorieën, omgaan met LVB en het Puberbrein was er ruimte voor ontmoeting. Dit gaan we in 2024 uitbreiden.

We worden ingevlogen door de Reclassering. De Reclassering en een Forensische Instelling hebben hulp nodig iemand uit te plaatsen. Het lukt niet via de geëigende paden. Denkracht en netwerk is nodig. Beschermd woonvormen buiten de regio van herkomst zijn bang voor het verhaal achter betrokkene. We stuiten op een lastig dossier, maar wel een hoopvol verhaal. Er is sprake van herstel en vanuit herstel verdienen mensen weer een kans! Wie geeft deze persoon een nieuwe kans? Met behulp van het netwerk Continuering van Zorg en Verblijf vinden we na een paar maanden een oplossing binnen de Regio Utrecht. Kwintes geeft deze persoon een kans in een beschermde woonsetting. De overdracht is een feit. Ontroerende casus waarbij medemenselijkheid maakt dat er beweging is gekomen.

**Casus
Advies en
Consult**

2.7 Schakelpunt onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico

Het 'Schakelpunt onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico' is vanaf 2023 overgeheveld naar de drie ZVH-en (inclusief bijbehorende middelen). De aansturing van de projectleider van het Schakelpunt vindt vanuit de drie managers plaats door middel van een begeleidingsgroep.

Het schakelpunt voor personen met onbegrepen gedrag en gevaarsrisico bestaat sinds 2018 en heeft tot doel passende, tijdige zorg te leveren en overlast en gevaar te beperken. Het gaat om mensen die de grip op hun leven (dreigen) te verliezen, waarbij het gedrag een duidelijk gevaarsrisico oplevert voor hun omgeving. Het Schakelpunt neemt geen casuïstiek en verantwoordelijkheid over, maar denkt mee in de mogelijkheden of het gebrek hieraan.

De projectleider Schakelpunt treedt op als 'vertaler' daar waar gemeentelijke, zorg- en justitiële partners niet altijd dezelfde taal spreken. Het schakelt daarbij met de GGZ, Zorg- en Veiligheidshuizen, ZSM, meldpunten acuut en niet-acuut en overige relevante partners. Gezamenlijke en terugkerende knelpunten worden gesignaleerd en geëscaleerd naar het juiste niveau. Tot slot bundelt en verbindt het Schakelpunt kennis en expertise op dit complexe werkterrein en maakt deze kennis en expertise eenvoudig toegankelijk voor de partners. In 2023 kwam een aantal risicozaken naar voren vanuit de migratieketen met personen met een hoog gevaarsrisico.

3

Ontwikkelingen & vooruitblik

3.1 Governance verstevigd

Het jaar 2023 is het eerste volledige jaar dat het Partneroverleg en de Stuurgroep uitvoering konden geven aan de veranderingen in de governance. Op drie van de vier benoemde bestuurlijke speerpunten zijn stappen gezet:

1. Jonge aanwas en doorgroeiers in de drugsriminaliteit;
2. Personen met onbegrepen gedrag en een gevaarsrisico (waaronder voortgang levensloopaanpak);
3. Radicalisering en extremisme;
4. (Ex)-justitiabelen met een hoog veiligheidsrisico (in 2024 in de stuurgroep)

Per stuurgroepvergadering is één van de onderwerpen beetgepakt. Een werkgroep met een bestuurlijk trekker uit de Stuurgroep, een aantal leden van het Partneroverleg, een procesregisseur en de manager vanuit het ZVHRU bereidde een 'praatstuk' voor ter bespreking in de Stuurgroep.

Voor wat betreft het eerste speerpunt wordt de aanpak voor Doorgroeiers verder doorontwikkeld (Utrecht en Nieuwegein) en in 2024 over gerapporteerd in de stuurgroep over de tussenresultaten om regionaal hier ook profijt van te hebben.

Bij het tweede speerpunt 'onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico' is duidelijk dat deze groep blijft groeien en goede ketensamenwerking nodig is om risico's te beperken. De stuurgroep heeft ingestemd om een regionale analyse uit te voeren in 2024 om deze doelgroep beter in beeld te krijgen om de komende jaren hier gezamenlijk gericht in te investeren.

Voor radicalisering en extremisme wordt in de praktijk duidelijk dat de doelgroep verandert. De persoonsgerichte aanpak Radicalisering is ontstaan in de tijd dat gewelddadig jihadisme de belangrijkste (en eigenlijk enige) dreiging was. Er is in toenemende mate zorg over extreem rechts, extreem links en anti-institutie. De stuurgroep onderschrijft het belang van een doorontwikkeling van de persoonsgerichte aanpak Radicalisering. Hier gaan we in 2024 gezamenlijk met de betrokken partners mee aan de slag.

Selectie- en afsluitcriteria

Verder is dit jaar ervaring opgedaan met de aangepaste selectie- en afsluitcriteria voor de Top X Aanpak, de Top X Onbegrepen gedrag en een gevaarsrisico en MDA++. Eind 2023 is een vragenlijst onder partners aan tafel uitgezet om op te halen hoe deze criteria in de praktijk werken. De aangepaste governance zal in de eerste helft 2024 verder geëvalueerd worden. In de stuurgroep van juni 2024 wordt hiervan een terugkoppeling gegeven met mogelijke verbetervoorstellen.

3.2 Doorontwikkelingsplan 2021-2024

Vanuit het Doorontwikkelingsplan 2021-2024 is zoals in 3.1. is beschreven de governance van het ZVHRU verstevigd. Daarnaast is in dit plan ook een aantal andere aandachtspunten benoemd. Op alle aandachtspunten is in 2023 geïnvesteerd en zijn belangrijke stappen gezet.

3.2.1 Betrekken cliënt

In het Doorontwikkelingsplan 2021-2024 is als aandachtspunt benoemd dat we niet alleen 'over' personen praten maar waar mogelijk ook met hen. De achterliggende gedachte hierbij is ook dat het betrekken van de cliënt en hen inspraak geven kan leiden tot meer betrokkenheid. In 2023 hebben we hierover met de partners afspraken gemaakt in het Partneroverleg hoe dit op een goede manier vorm te geven.

Het is niet altijd wenselijk danwel mogelijk dat een cliënt aansluit. Daarnaast moet het aansluiten van de cliënt dienend zijn voor de aanpak. Dit kan eenmalig zijn of in sommige gevallen vaker, het betreft te allen tijde maatwerk. Soms is het bijvoorbeeld ook helpend de cliënt in een kleiner comité te spreken. Dit wordt in het casusoverleg van tevoren goed met elkaar afgestemd.

3.2.2 Procesregie en casushouderschap

De ontwikkeling van casusregie in samenhang met procesregie staat al langere tijd op de agenda. In 2023 hebben we voortgeborduurd op de rolbeschrijvingen die zijn opgesteld met betrokken professionals. Het Partneroverleg zet in om het casushouderschap te beleggen bij de betrokken netwerkpartners. Dit kan via de vaste vertegenwoordiger aan tafel of via de betrokken interventiepleger. Een aparte casushouder onder het ZVHRU is geen wenselijk scenario en is om die reden afgefallen. Indien nodig kan het casushouderschap wel tijdelijk bij de procesregisseur worden belegd.

In het eerste kwartaal van 2023 hebben partners inzichtelijk gemaakt wat deze invulling van het casushouderschap betekent in organisatie en capaciteit en toerusting van medewerkers. Dit heeft geresulteerd in het starten van een pilot van vier maanden waarin we in de praktijk het casushouderschap hebben beproefd. Voor de gemeente Amersfoort en voor 3RO is na overleg een beperkt aantal casussen toegezegd waarin zij de rol van casushouder konden oppakken (per organisatie 3 casussen, voor 3RO totaal 9 casussen).

Na de zomer heeft een ronde langs alle casusoverleggen veel input opgeleverd na deze pilotperiode. De eerste inzichten zijn verschillend. Er komt duidelijk naar voren dat deze manier van werken tijd kost om samen eigen te maken. In het Partneroverleg is op basis van de eerste inzichten besloten om de pilotperiode te verlengen tot en met mei 2024. Voor 3RO is het voor deze verlenging gelukkig mogelijk om het casushouderschap voor casussen op te pakken waar dit nodig is en wordt het beperkte aantal losgelaten.

In juni 2024 volgt weer een ronde langs alle casusoverleggen om een gedegen besluit te kunnen nemen over het vervolg.

3.2.3 Herijking werkafspraken

De werkafspraken vormen een belangrijk fundament van de werkwijze binnen het samenwerkingsverband. In de eerste helft van 2023 zijn de werkafspraken opnieuw - met input van alle leden van het Partneroverleg - aangescherpt en geactualiseerd. Na vaststelling zijn de werkafspraken verspreid onder alle betrokken partners aan tafel. De werkafspraken blijven in ontwikkeling en zullen periodiek aangepast en aangevuld worden.

3.2.4 Registratie in PGAX

Vorig jaar brengen we - conform de prioriteiten uit de landelijke Meerjarenagenda van de ZVH-en - het huis verder op orde. We zijn in de tweede helft van 2023 - met de ervaringen vanuit rapportages in het jaarverslag 2022 - aan de slag gegaan met de (on)mogelijkheden in PGAX. De onderzoeksresultaten vanuit het onderzoek van het WODC en van de aanpak Top Zuid onderschrijven bovendien het belang van goede registratie.

Er zijn werkafspraken gemaakt hoe gezamenlijk te werken in PGAX, ook conform de geldende privacy regels. Bijna alle kernpartners werken in PGAX (behalve 3RO). We hebben met partners werkbare afspraken gemaakt hoe informatie zorgvuldig wordt geregistreerd. We kunnen zo komende jaren beter zicht krijgen op de inzet op de leefgebieden en het bereiken van gestelde doelen. We hebben dit jaar met politie bekeken of een recidive meting (deels) uit te voeren was. Dit bleek vanwege het ontbreken van analyse capaciteit niet mogelijk. We onderzoeken voor 2024 of en hoe dit wel mogelijk te maken is.

3.3 Regionale en landelijke ontwikkelingen

De vier bestuurlijke speerpunten binnen het ZVHRU sluiten aan bij regionale en landelijke ontwikkelingen. De inzet op het snijvlak van Veiligheid, Zorg en sociaal domein is nodig om in complexe casuïstiek samen grenzen te stellen maar ook perspectief te bieden. In diverse Integrale Veiligheidsprogramma's van gemeenten is het thema Zorg & Veiligheid nog steeds een belangrijk thema. Het ZVHRU werkt met de gemeenten samen om het netwerk van Zorg & Veiligheid te blijven onderhouden en waar nodig door te ontwikkelen. Gezien het loslaten van het principe van vertegenwoordiging in het Partneroverleg en de Stuurgroep vraagt het vanuit het team ZVHRU om goed aangehaakt te blijven op de gemeenten. Vanuit het ZVHRU is de insteek om individueel, regionaal via de AVO en DVC-structuur¹ en via aparte (bestuurlijke) overleggen af te stemmen om de verbinding met zorg & veiligheid vast te houden.

Daarnaast is er landelijk veel aandacht voor **ondermijnende (drugs)criminaliteit**. Dit is ook terug te vinden in de landelijke Meerjarenagenda 2021-2024 (MJA) van Zorg- en Veiligheidshuizen waar het voorkomen van jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit tussentijds als prioriteit in de MJA tussentijds is toegevoegd. Deze grotere betrokkenheid van de ZVH-en sluit aan bij de grote rol die veiligheid en zorg speelt in dit thema.

Er zijn landelijk gelden beschikbaar gesteld vanuit 'Preventie met Gezag' (PmG). Binnen de regio Utrecht zijn er vooralsnog twee PmG-gemeenten, te weten Nieuwegein en Utrecht. Het ZVHRU heeft hierdoor in 2023 een extra procesregisseur kunnen aannemen om in te zetten voor o.a. de aanpak van Ernstig Overlastgevende Criminele Families en de plofkrakenaanpak in Utrecht Stad en voor het ontwikkelen van de aanpak Doorgroeiers in Nieuwegein. Dit zijn extra taken die vanuit deze extra financiering kunnen plaatsvinden.

Ook is er veel aandacht voor de groep **onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico**. Incidenten in Den Haag (steekincident Albert Heijn) en in Rotterdam (Erasmus Medisch Centrum) laten zien dat deze aandacht nodig blijft. Binnen het ZVHRU zien we dat de stijging in aantallen ook dit jaar doorzet (OGG en Levensloopaanpak totaal 88 personen in 2023) en in intensiteit en/ of grimmigheid. In 2024 voeren we de regionale analyse uit op deze doelgroep vanuit de toegekende subsidie vanuit ZonMW. Met deze regionale analyse dienen we met de betrokken gemeenten en partners indien wenselijk een gezamenlijke vervolgaanvraag in vanuit de mogelijke voorstellen die hieruit naar voren komen.

Vanuit het ministerie van Veiligheid & Justitie is extra subsidie toegekend om **risico taxatie instrumenten** binnen de aanpakken van het ZVHRU beter te benutten. In het najaar van 2023 is het ZVHRU gestart om de verschillende instrumenten die beschikbaar zijn bij verschillende partners beter te stroomlijnen en in te zetten. We doen dit samen met de partners bij Top X Jeugd en bij Top X OGG en worden hierin ondersteund door een externe projectleider. De resultaten hiervan zullen ook input opleveren voor andere ZVH-en in het land.

¹ Districtelijk Veiligheidscollege (DVC): burgemeesters van de gemeenten in het district Oost of West, gebiedsofficier van justitie, sectorhoofd politie eenheid. Dit wordt ambtelijk voorbereid in het Ambtelijk Vooroverleg (AVO)

3.4 Vooruitblik

Het afgelopen jaar heeft het ZVHRU - met alle betrokken partners - zich hard gemaakt voor **339** persoonsgerichte aanpakken en **82** systeemgerichte aanpakken (waarbinnen 398 personen betrokken waren). Hierin zijn bovendien de aantallen van Radicalisering en extremisme niet meegenomen, omdat het ZVHRU daarin een andere rol heeft.

De casuïstiek is er de afgelopen jaren niet minder complex op geworden, met de druk op capaciteit bij partners en wachtlijsten in verschillende domeinen maakt dat we aan tafel focus moeten houden. Dit beeld wordt onderschreven in het WODC onderzoek over de Top600-aanpak. De aanbevelingen uit dit onderzoek bieden ook in onze regio aanknopingspunten waar we gezamenlijk mee aan de slag gaan in 2024.

In de stuurgroep zijn in 2023 vier leidende principes geformuleerd:

1. We staan samen aan de lat en laten niet los.
2. We delen de informatie die we kunnen delen.
3. We hebben heldere verwachtingen over en weer.
4. We escaleren indien nodig.

In 2024 werken we deze leidende principes verder uit om van hieruit samen te werken.

We blijven het samenwerkingsverband van het ZVHRU in 2024 verder ontwikkelen en verstevigen:

- door de resultaten binnen de aanpakken beter inzichtelijk te maken
- door de verstevigde governance goed te benutten en in positie te brengen (Partneroverleg en stuurgroep)
- door de expertise op de verschillende aanpakken te delen en hierover te adviseren
- door met voorstellen te komen bij knelpunten, hiaten en dilemma's in de uitvoering
- door gefocust te blijven op de bestuurlijke speerpunten.

In 2024 staan meerdere netwerkmiddagen gepland met diverse actuele thema's. We willen namelijk blijven investeren in ons samenwerkingsverband. Dit doen we met en voor onze partners, het Zorg- en Veiligheidshuis zijn we immers samen!

4 Onze partners

Het ZVHRU is een samenwerkingsverband met partners uit het veiligheidsdomein, zorg- en sociaal domein. Naast de 26 gemeenten in de provincie Utrecht zijn er 46 convenantpartners, zoals politie, het openbaar ministerie, reclassering, het gevangeniswezen, maar ook jeugdzorginstellingen, reguliere en forensische ggz en beschermd wonen. Het is een breed palet aan betrokken organisaties. Afhankelijk van de problematiek worden partners betrokken.

In 2023 zijn Koos en Spoor030 via een besluit van de stuurgroep toegevoegd als convenantpartner van het ZVHRU.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht is een samenwerkingsverband tussen de 26 Utrechtse gemeenten, justitiële organisaties en zorgorganisaties. Het werkt aan een veiligere Utrechtse regio. Dit doet het ZVHRU door zich in te zetten voor personen met complexe multi-problematiek.